

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

МЕХАНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ТЕХНІЧНОГО СЕРВІСУ ТА ІНЖЕНЕРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. М.П. МОМОТЕНКА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан механіко-технологічного факультету

д.т.н., с.н.с. **В. В. Братішко**

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри технічного сервісу та інженерного менеджменту ім. М.П. Момотенка
протокол № 9 від 17 травня 2022 р.
завідувач кафедри

д.т.н., с.н.с. **Роговський І.Л.**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ВИРОБНИЧОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність: 208 Агроінженерія

(шифр і назва напрямку підготовки)

факультет, відділення механіко-технологічний факультет, денна форма навчання

(факультету, відділення)

розробник _____

Шимко Л.С., доцент кафедри ТСІМ, к.т.н., доцент

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ-2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни
«ОСНОВИ ВИРОБНИЧОГО МЕНЕДЖМЕНТУ»

Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень

Галузь знань: _____ 20 Аграрні науки та продовольство _____
(шифр і назва)

Спеціальність: _____ 208 Агроінженерія _____
(шифр і назва)

Освітній ступінь: _____ бакалавр _____

Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Нормативна
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	2
Форма контролю	залік

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	4-й	4-й
Семестр	8-й	8-й
Лекційні заняття	13 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	26 год.	6 год.
Самостійна робота	51 год.	—
Кількість тижневих годин для денної форми навчання:		—
- аудиторних	3 год.	
- самостійної роботи студента	6 год.	

Примітка:

співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить:
 для денної форми навчання – 0,75
 для заочної форми навчання –

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Місце і роль дисципліни в системі підготовки фахівців

Мета вивчення дисципліни «Основи виробничого менеджменту» — формування у майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі інженерії сільськогосподарського виробництва, розуміння концептуальних основ системного управління в інженерних службах, господарств і підприємств АПК; набуття навичок і умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища організації, прийняття адекватних управлінських рішень.

1.2. Задачі вивчення дисципліни

В процесі вивчення дисципліни «Основи виробничого менеджменту» майбутні фахівці повинні засвоїти вивчення основних категорій науки управління, функцій управління і процесів прийняття управлінських рішень, методів використання базових інструментів управління інженерною службою; вивчення впливу різних факторів на ефективність системи управління в аграрній галузі національної економіки.

1.3. Вимоги щодо знань і вмінь, набутих внаслідок вивчення дисципліни

В результаті вивчення дисципліни «Основи виробничого менеджменту» майбутні фахівці сфери механізації виробництва аграрної галузі національної економіки України повинні вміти:

- враховувати основні принципи і функції менеджменту в процесі професійної праці;
- за результатами аналізу внутрішнього і зовнішнього середовища господарства, установи забезпечувати менеджера інформацією щодо прийняття управлінських рішень;
- на основі аналізу господарських проблем приймати стратегічно точні управлінські рішення у будь-якій ситуації.

2. Програма навчальної дисципліни

«Основи виробничого менеджменту»

Курс «Основи виробничого менеджменту» складається з двох основних змістовних модулів, в яких послідовно розглядаються основні аспекти менеджменту, а саме:

Змістовний модуль 1. Поняття і сутність менеджменту, організація як об'єкт управління;

Змістовний модуль 2. Функції та методи менеджменту;

2.1. Назви розділів, тем, їх зміст, обсяг у годинах лекційних занять

Модуль 1. Поняття і сутність менеджменту, організація як об'єкт управління.

Тема лекційного заняття 1. Сутність і роль управління та менеджменту. Закони, закономірності та принципи менеджменту. Історія розвитку менеджменту

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Сутність категорій «управління» та «менеджмент». Управлінські відносини як предмет менеджменту. Менеджмент як система наукових знань. Менеджмент як мистецтво управління. Менеджери та підприємці — ключові фігури ринкової економіки. Інструменти менеджменту: ієрархія; організаційна культура; ринок. Сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, нововведення, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність. Існуючі парадигми менеджменту. Особливості менеджменту в економічно розвинених країнах: Північноамериканська модель менеджменту; західноєвропейська модель менеджменту; японська модель менеджменту. Концептуальні моделі сучасного менеджменту. Особливості становлення сучасного менеджменту в Україні.

Закони та закономірності менеджменту. Вплив об'єктивних економічних законів, законів соціології, психології, кібернетики та інших наук на менеджмент. Система закономірностей менеджменту. Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації. Загальні принципи менеджменту: принцип наукової обґрунтованості; принцип ефективності; принцип оптимальності; принцип постійного вдосконалення процесів та методів менеджменту; принцип плановості; принцип єдності цілей; принцип цілісності системи менеджменту; принцип морального та матеріального стимулювання праці. Принцип гнучкості організаційних структур. Організаційні принципи менеджменту.

Передумови виникнення науки управління. Класичні теорії менеджменту: школа наукового управління; класична школа управління; школа людських стосунків; школа виробничої демократії; школа поведінкових наук. Особливості сучасної фази розвитку науки менеджменту. Концепції сучасної науки менеджменту: процесний підхід; системний підхід; ситуативний підхід. Зародження та розвиток наукових досліджень менеджменту в Україні. Напрями наукового формування вітчизняної моделі менеджменту.

Література: основна [1-5]; додаткова [4-13; 20; 23; 25; 26; 28; 30; 31; 35; 36; 40; 47]

Тема лекційного заняття 2. Організації як об'єкти управління.

Управлінські рішення. Керівництво та лідерство.

Поняття організації. Сутність і основні риси формальної організації. Причини виникнення, принципи функціонування організацій. Складові категорії «організація». Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних. Зовнішнє середовище організації. Оцінка факторів зовнішнього середовища. Еволюція організації. Концепції життєвого циклу організації. Класифікація виробничо-господарських організацій. Підприємство — виробничо-правова форма виробничо-господарської організації. Види і статус підприємств в Україні.

Сутність управлінських рішень. Типи управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень: ухвалення рішень за умов визначеності; ухвалення рішень в умовах ризику; ухвалення рішення за умов невизначеності. Етапи раціонального ухвалення управлінського рішення: виявлення та визначення ситуації, що потребує вирішення; визначення варіантів; оцінка варіантів; вибір оптимального варіанта; впровадження обраного варіанта; оцінка результатів. Поведінкові аспекти ухвалення управлінського рішення. Адміністративна модель ухвалення рішення. Політичні чинники в ухваленні рішення. Етика й ухвалення управлінського рішення. Групове ухвалення рішення в організаціях. Форми групового ухвалення рішення.

Поняття та загальна характеристика керівництва. Типи керівників. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Взаємозв'язок загальних функцій менеджменту і функцій керівника. Основи керівництва: вплив; лідерство; влада. Влада в менеджменті. Види та баланс влади. Форми влади керівника. Природа лідерства та його складові. Типологія лідерів. Теорії лідерства. Теорія підходу з позиції особистих якостей. Теорія поведінкового підходу. Теорія ситуаційного підходу. Особливості національних систем керівництва.

Література: основна [1-5]; додаткова [8; 11; 13; 15; 21; 28; 35; 36; 41; 47; 49]

Модуль 2. Функції та методи менеджменту

Тема лекційного заняття 3. Функції та технологія менеджменту.

Планування як загальна функція менеджменту.

Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності. Функції організації. Функції та процес менеджменту. Механізм менеджменту. Процес управління як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту. Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Управлінський цикл. Управлінські процедури: вибір варіанта дій; визначення цілей; інформаційне забезпечення; аналітична діяльність; реалізація рішення; зворотний зв'язок. Особливості процесу управління: безперервність; нерівномірність; циклічність; послідовність; мінливість; стійкість.

Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їх взаємозв'язок. Класифікація планів організації. Етапи процесу планування: визначення місій та цілей; оцінка сильних і слабких сторін організації; розроблення стратегії. Базові стратегії. Економіко-організаційний зміст оперативного планування. Загальна характеристика бізнес-планування. Поняття місії в управлінні та класифікація цілей організації. Ієрархічна підпорядкованість, субординація цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями.

Література: основна [1; 5]; додаткова [8; 13; 29; 31; 36; 44; 46; 49]

Тема лекційного заняття 4. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту.

Сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління. Поняття та складові організаційної діяльності. Командний ланцюжок. Владні повноваження, обов'язки, відповідальність. Норма керування. Централізація та децентралізація. Процес делегування повноважень та

відповідальності. Департаменталізація: функціональна; продуктова; географічна; за процесами; за клієнтами. Команди з перехресними функціями. Взаємодія та взаємовплив структур організації. Сутність організаційної структури управління та її роль в досягненні мети. Елементи структури. Характеристика основних видів організаційних структур управління. Лінійні і функціональні організаційні структури управління. Комбіновані структури управління: лінійно-функціональна; лінійно-штабна; дивізійна; матрична. Функціональний підхід до формування організаційних структур менеджменту. Цільовий підхід до формування організаційних структур.

Література: основна [1-5]; додаткова [13; 15; 22; 31]

Тема лекційного заняття 5. Мотивування як загальна функція менеджменту.

Поняття мотивування як функції менеджменту. Теорії мотивування: теорії змісту (теорія потреб А. Маслоу, двочинникова теорія Ф. Герцберга, теорії Х та Y Д.Мак-Грегора) та теорії процесів (теорія очікувань, теорія справедливості, теорія визначення цілей). Мотиваційні засоби менеджера. Оплата праці як основний чинник мотивування продуктивності праці. Оплата праці: заробітна плата; система винагород та премій. Сучасні системи та форми стимулювання праці. Методи соціального впливу та морального стимулювання.

Література: основна [1-5]; додаткова [5; 7; 11; 12; 13; 16; 22]

Тема лекційного заняття 6. Контролювання та регулювання як загальні функції менеджменту

Поняття контролю та його місце в системі управління. Завдання контролю: пристосування до зміни середовища; обмеження нагромадження помилок; долання складних організаційних проблем; мінімізація витрат. Типи контролю: сфери контролю; рівні контролю; відповідальність за контроль. Етапи контролювання: затвердження стандартів; оцінка виконання; порівняння показників виконання за стандартами; коригування. Види управлінського контролю. Рівні операційного контролю: попередній контроль; поточний контроль; підсумковий контроль. Фінансовий контроль. Системи контролювання: внутріфірмове; незалежне; державне регулювання.

Поняття регулювання та його місце в системі управління. Функція менеджменту «оперативне регулювання».

Література: основна [1-3; 5]; додаткова [2; 8; 10; 11; 13; 15; 31]

Тема лекційного заняття 7. Методи менеджменту.

Загальні особливості методів менеджменту. Класифікація методів менеджменту. Взаємозв'язок функцій та методів менеджменту. Економічні методи менеджменту. Організаційно-розпорядчі методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту. Методи менеджменту як результат виконання функцій менеджменту.

Література: основна [5]; додаткова [15]

4. Структура навчальної дисципліни «ОСНОВИ ВИРОБНИЧОГО МЕНЕДЖМЕНТУ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Поняття і сутність менеджменту, організація як об'єкт управління.												
Тема 1. Сутність і роль управління та менеджменту. Закони, закономірності та принципи менеджменту. Історія розвитку менеджменту	13	1	4	–	–	8	–	–	–	–	–	–
Тема 2. Організації як об'єкти управління. Управлінські рішення. Керівництво та лідерство.	13	2	4	–	–	7	2	2	–	–	–	–
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	26	3	8	–	–	15	4	2	2	–	–	–
Змістовий модуль 2. Функції та методи менеджменту												
Тема 3. Функції та технологія менеджменту. Планування як загальна функція менеджменту.	14	2	4	–	–	8	2	2	–	–	–	–
Тема 4. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту.	13	2	4	–	–	7	–	–	–	–	–	–
Тема 5. Мотивування як загальна функція менеджменту	13	2	4	–	–	7	–	–	–	–	–	–
Тема 6. Контролювання та регулювання як загальні функції менеджменту	12	2	3	–	–	7	–	–	–	–	–	–
Тема 7. Методи менеджменту	12	2	3	–	–	7	–	–	–	–	–	–
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	64	10	18	–	–	36	4	2	2	–	–	–
Усього годин	90	13	26	–	–	51	12	6	6	–	–	–

5. Теми практичних занять

Модуль 1. Поняття і сутність менеджменту. Організація як об'єкт управління.

Номер роботи	Назва	Кількість годин
1	Практичне заняття ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ І СУЧАСНИЙ СТАН МЕНЕДЖМЕНТУ План семінарського заняття: 1. Історичні передумови менеджменту; 2. Наукові школи менеджменту; 3. Розвиток вітчизняного управління; 4. Зарубіжні моделі менеджменту.	2
2	Практичне заняття НАУКОВІ ПІДХОДИ І ПРИНЦИПИ МЕНЕДЖМЕНТУ План семінарського заняття: 1. Поняття і суть принципів управління; 2. Наукові підходи як головні принципи управління; 3. Додаткові принципи управління; 4. Розвиток системи принципів управління.	2
3	Практичне заняття УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ План семінарського заняття: 1. Управлінське рішення: поняття, класифікація; 2. Визнання необхідності рішення і його етапи; 3. Процедура ухвалення рішення; 4. Стадія виконання рішення; 5. Показники якості управлінських рішень.	2
4	Практичне заняття ТРУДОВИЙ КОЛЕКТИВ І УПРАВЛІННЯ НИМ План семінарського заняття: 1. Сучасний трудовий колектив: поняття, процес створення, повноваження; 2. Неформальні групи; 3. Соціологічні і психологічні дослідження міжособистісних стосунків; 4. Види влади керівника; 5. Форми впливу на працівників.	2

Модуль 2. Функції та методи менеджменту

Номер роботи	Назва	Кількість годин
5	Практичне заняття СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ План семінарського заняття: 1. Поняття і суть стратегічного управління; 2. Аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища організації; 3. Визначення місії і цілей організації; 4. Вибір стратегії; 5. Реалізація стратегії; 6. Оцінка і контроль виконання стратегії.	1
6	Практичне заняття ПРОЦЕС І ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ План семінарського заняття: 1. Поняття і склад процесу управління; 2. Планування як перша функція процесу управління; 3. Організація управління; 4. Основні теорії мотивації; 5. Контроль в системі управління; 6. Роль координації в процесі управління;	2
7	Практичне заняття СУЧАСНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ План семінарського заняття: 1. Методи управління : поняття, класифікація; 2. Суть і зміст економічних методів управління; 3. Соціально-психологічні методи управління; 4. Адміністративні методи управління; 5. Розвиток системи методів управління в Україні.	2
	Всього годин:	13

**6. Самостійна робота,
тема і обсяг у годинах**

**Модуль 1. Поняття і сутність менеджменту.
Організація як об'єкт управління.**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологічні основи менеджменту	1
2	Система методів менеджменту	1
3	Методи управлінського впливу	2
4	Організаційна культура	2
5	Методи управління організаційними змінами	2

Модуль 2. Функції та методи менеджменту

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сполучні процеси в менеджменті	3
2	Управління як процес	3
3	Рішення в процесі управління	3
4	Методи оптимізації управлінських рішень	4
5	Комунікації (сполучні процеси) в менеджменті	4

Модуль 3. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Людина в системі менеджменту	3
2	Основи управління людськими ресурсами	3
3	Цілі, завдання та функції менеджера	3
4	Лідерство і стиль в управлінні	3
5	Наукова організація управлінської праці як умова і фактор результативної роботи менеджера	3
6	Ефективність і якість управління	3

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ВИРОБНИЧОГО МЕНЕДЖМЕНТУ»

1. Сутність категорій «управління» та «менеджмент».
2. Ієрархія як інструмент менеджменту.
3. Організаційна культура як інструмент менеджменту.
4. Північноамериканська модель менеджменту.
5. Західноєвропейська модель менеджменту.
6. Японська модель менеджменту.
7. Концептуальні моделі сучасного менеджменту.
8. Особливості становлення сучасного менеджменту в Україні.
9. Класичні теорії менеджменту.
10. Особливості сучасної фази розвитку науки менеджменту.
11. Концепції сучасної науки менеджменту.
12. Сутність і основні риси формальної організації.
13. Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних.
14. Зовнішнє середовище організації. Оцінка факторів зовнішнього середовища.
15. Еволюція організації. Концепції життєвого циклу організації.
16. Планування як функції менеджменту, його види. Класифікація планів організації.
17. Етапи процесу планування.
18. Визначення місій та цілей організації.
19. Принципи SWOT-аналізу.
20. Базові стратегії.
21. Бізнес-планування.
22. Класифікація організацій.
23. Лінійні та функціональні організаційні структури управління. Переваги та недоліки.
24. Лінійно-функціональна та лінійно-штабна структури управління. Переваги та недоліки.
25. Дивізійна та матрична структури управління.
26. Категорії працівників при делегуванні повноважень.
27. Процес делегування повноважень та відповідальності.
28. Теорії мотивування, які відображають зміст потреб.
29. Процесуальні теорії мотивації.
30. Мотиваційні засоби менеджера.
31. Матеріальне стимулювання праці.

32. Сучасні системи та форми стимулювання праці.
33. Методи соціального впливу та морального стимулювання.
34. Завдання та типи управлінського контролю.
35. Етапи контролювання.
36. Види управлінського контролю.
37. Системи контролювання.
38. Економічні та організаційно-розпорядчі методи менеджменту.
39. Методи менеджменту. Взаємозв'язок функцій та методів менеджменту.
40. Сутність та типи управлінських рішень.
41. Умови прийняття управлінських рішень.
42. Етапи раціонального ухвалення управлінського рішення.
43. Поведінкові аспекти ухвалення управлінського рішення.
44. Групове ухвалення рішення в організаціях.
45. Класифікація інформації, її сутність та значення в менеджменті.
46. Особливості надходження, утворення й використання інформації на рівнях менеджменту.
47. Носії, операції та процедури обробки інформації у процесі менеджменту.
48. Поняття і характеристика комунікацій.
49. Комунікативний процес, його елементи та етапи.
50. Різновиди комунікацій. Комунікаційні бар'єри.
51. Методи вдосконалення комунікацій.
52. Природа лідерства та його складові.
53. Теорії лідерства.
54. Групи та команди в організаціях. Характеристика груп та команд.
55. Міжособистісні та міжгрупові конфлікти.
56. Керування конфліктами в організаціях.
57. Сутність та природа організаційного розвитку.
58. Природа організаційних змін.
59. Керування змінами в організації.
60. Ефективність менеджменту організацій.

ПАКЕТ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ Варіант № _____

Тестове завдання №1

№	<i>система, що використовує операційні</i>
відп.	<i>ресурси підприємства це — ...</i>
1.	виробнича система;
2.	ресурсоощадна система;
3.	загальна система;
4.	внутрішня система;
5.	технологічна система.

Тестове завдання №2

№ відп.	заміна словесних міркувань і описового аналізу математичними моделями притаманне ...
1.	школі наукового управління;
2.	адміністративній школі;
3.	школі людських відносин;
4.	школі науки управління (кількісна школа);
5.	школі організаційної поведінки.

Тестове завдання №3

№ відп.	об'єктом досліджень ситуаційного підходу виступають найбільш значущі в управлінні ...
1.	функції;
2.	методи;
3.	зміни;
4.	за;кони;
5.	все, що перераховане вище.

Тестове завдання №4

№ відп.	визначає спосіб і рівень використання виробничої потужності підприємства ...
1.	бюджетна стратегія;
2.	управлінська стратегія;
3.	сучасна стратегія;
4.	операційна стратегія;
5.	фінансова стратегія.

Тестове завдання №5

№ відп.	розподіл праці; ієрархія влади;система правил; безособовість управління, наголос на посаду; є складовими концепції ...
1.	Портера-Лоуера;
2.	Ліліан Гілбрета;
3.	Едвард Баумана;
4.	Макса Вебера;
5.	Генрі Ганта.

Тестове завдання №6

№ відп.	найманий робітник, зайнятий професійною організаторською діяльністю в органах керування підприємства, фірми та ін. наділений суб'єктом власності визначеними повноваженнями це ...
1.	менеджер;
2.	виконроб;
3.	адміністративний директор;
4.	імпресарію;
5.	провайдер.

Тестове завдання №7

№ відп.	Мають враховувати зміни у зовнішньому середовищі організації та вчасно реагувати на них ...
1.	довгострокові плани;

2.	орієнтири;
3.	районний рівень управління;
4.	короткострокові плани;
5.	завдання.

Тестове завдання №8

№ відп.	При розробці бізнес-плану у розділі «Організаційний план» ...
1.	розробляють вартісне обґрунтування бізнес проекту;
2.	передбачають усі види ризику та розміри втрат;
3.	розробляють форму власності господарства;
4.	обґрунтовуються шляхи налагодження співпраці;
5.	розробляють все перераховане вище.

Тестове завдання №9

№ відп.	Концепції соціально-психологічної мотивації розроблені в теорії мотивації ...
1.	Едварда Баумана;
2.	Фредерика Тейлора;
3.	Анрі Файоля;
4.	Елтона Мейо;
5.	Дугласа Мак Грегора.

Тестове завдання №10

№ відп.	В процесі SWOT-аналізу досліджуються ...
1.	сильні й слабкі сторони, можливості й загрози;
2.	способи за допомогою яких може бути досягнута мета;
3.	наскільки правильно сформульовані цілі;
4.	стандартні операційні процедури (СОП);
5.	всі вище перераховані елементи.

Тестове завдання №11

№ відп.	Створив ієрархічну модель мотивації ...
1.	Елтон Мейо;
2.	Дуглас Мак Грегор;
3.	Абрахам Маслоу;
4.	Ліліан Гілбрет;
5.	Фредерік Герцберг.

Тестове завдання №12

№ відп.	функція менеджменту, застосування якої дає керівнику слідувати за виконанням управлінських рішень і вносити корективи ...
1.	планування;
2.	організація;
3.	координація;
4.	мотивація;
5.	контроль.

Тестове завдання №13

№	Автор книги «Принципи наукового управління»
Відп.	
1.	Фредерик Тейлор;
2.	Анрі Файоль;
3.	Ліліан Гілбрет;
4.	Едвард Бауман;
5.	Генрі Гант.

Тестове завдання №14

№	фактор, що враховують при прийнятті рішення, який пов'язаний із зростанням відповідальності ...
Відп.	
1.	час;
2.	швидкість;
3.	ризик;
4.	посада;
5.	рівень управління.

Тестове завдання №15

№	процес передавання керівником частини будь-якої своєї роботи підлеглому, ...
Відп.	
1.	державний нагляд за якістю продукції;
2.	паспортизація відповідальності;
3.	управління повноваженнями;
4.	незалежним контролем;
5.	делегування повноважень;

Тестове завдання №16

№	Основні зусилля Герберта Саймона були направлені на фундаментальні дослідження ...
Відп.	
1.	організаційної поведінки та прийняття рішень;
2.	методів статистичного контролю;
3.	особистих якостей менеджера;
4.	розробки комп'ютерних систем аналізу;
5.	правил документування процесів.

Тестове завдання №17

№	Відображення стратегії сільськогосподарського підприємства ...
Відп.	
1.	генеральний план розвитку;
2.	бізнес-план;
3.	план-графік механізованих робіт;
4.	технологічна карта;
5.	план організації праці.

Тестове завдання №18

№	континуум системи керівників Р.Лайкерта визначає системи керування ...
Відп.	
1.	експлуатаційно-авторитарну;
2.	доброзичливо-авторитарну;
3.	консультативно-демократичну;
4.	партисипативно-демократичну;
5.	автократично-демократичну.

Тестове завдання №19

№ відп.	<i>плани, розподілу ресурсів поміж окремими видами діяльності та підрозділами організації це ...</i>
1.	проекти;
2.	програми;
3.	графіки;
4.	директиви;
5.	бюджети.

Тестове завдання №20

№ відп.	<i>координація роботи підрозділів та виконавців у середині підрозділів це ...</i>
1.	основна функція менеджера;
2.	мета виробничого менеджменту;
3.	вертикальне розподілення праці;
4.	горизонтальне розподілення праці;
5.	науково-обґрунтована організація праці;

Тестове завдання №21

№ відп.	<i>забезпечує отримання інформації для удосконалення планування у майбутньому ...</i>
1.	дієвий контроль;
2.	поточний контроль;
3.	випереджаючий контроль;
4.	заключний контроль;
5.	експертний контроль.

Тестове завдання №22

№ відп.	<i>розробили комплексну процесуальну теорію мотивації, що включає елементи теорії очікувань і теорії справедливості ...</i>
1.	Дуглас Мак Грегор і Едвард Лоулер;
2.	Макс Вебер і Едвард Лоулер;
3.	Лайман Портер і Едвард Лоулер;
4.	Лайман Портер і Макс Вебер;
5.	Макс Вебер і Дуглас Мак Грегор.

Тестове завдання №23

№ відп.	<i>методи, що застосовуються в умовах визначеності інформації про ситуацію прийняття рішення це ...</i>
1.	методи теорії статистичних рішень;
2.	методи теорії ігор;
3.	теоретико-ігрові методи;
4.	статистичні методи;
5.	аналітичні методи.

Тестове завдання №24

№ відп.	<i>сукупність принципів, методів і засобів управління виробництвом з метою підвищення його ефективності та збільшення прибутку це ...</i>
1.	організація;
2.	менеджмент;
3.	мотивація;
4.	контроль;
5.	управління.

Тестове завдання №25

№ відп.	<i>являє собою формально санкціоноване право впливати на поведінку підлеглих ...</i>
1.	повноваження;
2.	відповідальність;
3.	влада;
4.	вплив;
5.	загроза.

Тестове завдання №26

№ відп.	<i>повноваження, що передаються безпосередньо підлеглому і далі іншим підлеглим називають ...</i>
1.	прямими;
2.	оберненими;
3.	лінійними;
4.	штабними;
5.	функціональними.

Тестове завдання №27

№ відп.	<i>насамперед теорія людських відносин в управлінні пов'язана з іменем ...</i>
1.	Едварда Баумана;
2.	Фредерика Тейлора;
3.	Анрі Файоля;
4.	Елтона Мейо;
5.	Дугласа Мак Грегора.

Тестове завдання №28

№ відп.	<i>класичний приклад поділу і спеціалізації праці ...</i>
1.	конверсія;
2.	конвектор;
3.	конвент;
4.	конвеєр;
5.	кондомінат.

Тестове завдання №29

№ відп.	<i>процес визначення засобів, змісту і послідовності дій для досягнення поставлених організацією цілей</i>
1.	мотивація;
2.	організація;
3.	планування;
4.	контроль;

5.	адміністрування.

Тестове завдання №30

№ відп.	<i>Теорія адміністративного менеджменту (класична теорія) пов'язана з іменем ...</i>
1.	Дугласа Мак Грегора;
2.	Елтона Мейо;
3.	Едварда Баумана;
4.	Анрі Файоля;
5.	Фредерика Тейлора.

ПАКЕТ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ Варіант № _____

Тестове завдання №1

№ відп.	<i>процес забезпечення досягнення цілей організації шляхом постійного спостереження за її діяльністю та корекція відхилень, що при цьому виникають ...</i>
1.	це функція планування;
2.	це функція організації;
3.	це функція мотивації;
4.	це функція контролю;
5.	все перераховане вище.

Тестове завдання №2

№ відп.	<i>виконавець вірить, що той, хто має вплив, володіє спеціальними знаннями, які дозволяють задовольнити потреби виконавця — це ...</i>
1.	влада примушення;
2.	влада прикладу;
3.	експертна влада;
4.	зразкова влада;
5.	класична влада.

Тестове завдання №3

№ відп.	<i>складання плану завжди розглядається як ...</i>
1.	початковий етап виробничого процесу;
2.	важливий етап процесу управління;
3.	початковий етап процесу організації виробництва;
4.	початковий етап процесу управління;
5.	кінцевий етап процесу управління.

Тестове завдання №4

№ відп.	<i>Потреби в існуванні, спілкуванні та зростанні виокремлені в теорії ...</i>
1.	ERG Клейтона Альдерфера;
2.	ієрархій потреб Абрахама Маслоу;
3.	потреб Девіда МакКлеланда;
4.	мотиваційної гігієни Фредеріка Герцберга;
5.	Портера-Лоулера.

Тестове завдання №5

№ відп.	Високий ступінь адаптованості до змін характерний для організацій з ...
1.	матричною організаційною структурою;
2.	дивізійною організаційною структурою;
3.	лінійно-функціональною організаційною структурою;
4.	функціонально організаційною структурою;
5.	лінійно-штабною організаційною структурою.

Тестове завдання №6

№ відп.	досліджувала фактори, що впливають на продуктивність, і методи раціональної організації робочого часу ...
1.	школа наукового управління;
2.	адміністративна школа;
3.	школа людських відносин;
4.	школа науки управління (кількісна школа);
5.	школа організаційної поведінки.

Тестове завдання №7

№ відп.	здатність усвідомлювати причинно-наслідкові зв'язки в організації це ...
1.	технічні здібності;
2.	аналітичні здібності;
3.	діагностичні здібності;
4.	здатність взаємодіяти з людьми;
5.	концептуальні здібності.

Тестове завдання №8

№ відп.	основні фактори впливу на процес прийняття рішень ...
1.	ступінь ризику;
2.	час;
3.	ступінь підтримки колективом;
4.	особисті якості менеджера;
5.	політика організації.

Тестове завдання №9

№ відп.	манера поведінки керівника стосовно підлеглих, що дозволяє вплинути на них це ...
1.	стиль керівництва;
2.	вплив керівника;
3.	управління персоналом;
4.	особисті якості;
5.	все, що перераховане вище.

Тестове завдання №10

№ відп.	Першим визначив менеджмент як самостійне відгалуження науки ...
1.	Фредерик Тейлор;
2.	Анрі Файоль;
3.	Ліліан Гілбрет;
4.	Едвард Бауман;

5.	Генрі Гант.
Тестове завдання №11	
№ відп.	<i>інструменти впливу на об'єкти управління, основа для реалізації функцій менеджменту ...</i>
1.	повідомлення;
2.	оголошення;
3.	накази;
4.	розпорядження;
5.	рішення.
Тестове завдання №12	
№ відп.	<i>За широтою охопленої сфери планові документи класифікують як</i>
1.	орієнтири;
2.	короткострокові;
3.	довгострокові;
4.	оперативні;
5.	стратегічні.
Тестове завдання №13	
№ відп.	<i>група особистостей, які об'єднані принципами, інтересами, процедурами, цінностями, а також формами повноважень і відповідальності це ...</i>
1.	бригада;
2.	команда;
3.	колектив;
4.	організація;
5.	корпорація.
Тестове завдання №14	
№ відп.	<i>виконавець вірить, що той, хто має вплив, має можливість задовольнити його життєві потреби</i>
1.	еталонна влада;
2.	влада, яка базується на примушенні;
3.	влада, яка базується на винагороді;
4.	експертна влада;
5.	впливова влада.
Тестове завдання №15	
№ відп.	<i>процес, який починається з констатації виникнення проблемної ситуації та завершується вибором дії, що усуває проблемну ситуацію це ...</i>
1.	оголошення наказу;
2.	прийняття рішення;
3.	функція кадрового менеджменту;
4.	мотивація запланованої діяльності;
5.	обґрунтування виробничого завдання.

Тестове завдання №16

№ відп.	організації, що виникають і функціонують спонтанно називають ...
1.	формальними;
2.	неформальними;
3.	випадковими;
4.	тимчасовими;
5.	раціональними.

Тестове завдання №17

№ відп.	стверджував, що існує два види менеджменту персоналу, «теорії X» та «теорії Y» ...
1.	Елтон Мейо;
2.	Дуглас Мак Грегор;
3.	Абрахам Маслоу;
4.	Ліліан Гілбрет;
5.	Фредерік Герцберг.

Тестове завдання №18

№ відп.	вид планів, які являють собою опис змісту дій, що вимагаються від виконавця ...
1.	правила;
2.	завдання;
3.	наряди;
4.	технологічні карти;
5.	протоколи.

Тестове завдання №19

№ відп.	для вирішення принципово нових, незвичайних рішень, таких, які важко піддаються вирішенню ...
1.	найчастіше застосовують модель Портера Лоуера;
2.	найчастіше застосовують класичну модель;
3.	найчастіше застосовують поведінкову модель;
4.	найчастіше застосовують ірраціональну модель;
5.	найчастіше застосовують математичну модель;

Тестове завдання №20

№ відп.	висока продуктивність праці пояснювалася особливими відносинами між людьми в колективі
1.	в теорії мотивації Едварда Баумана;
2.	в теорії мотивації Фредерика Тейлора;
3.	в теорії мотивації Анрі Файоля;
4.	в теорії мотивації Елтона Мейо;
5.	в теорії мотивації Дугласа Мак Грегора.

Тестове завдання №21

№ відп.	<i>те, що ефективність стиля керування залежить від ступеня «зрілості» виконавців (підлеглих) ...</i>
1.	стверджується в теорії «життєвого циклу» П. Херсі;
2.	стверджується в теорії керування Р.Блейка;
3.	стверджується в теорії У Дугласа МакГрегора;
4.	стверджується в теорії піраміди потреб Маслоу;
5.	стверджується в теорії Танненбаума-Шмідта.

Тестове завдання №22

№ відп.	<i>незалежна формальна верифікація фінансових звітів і операційних видів діяльності організації це ...</i>
1.	бюджетування;
2.	аудит;
3.	аналіз беззбитковості;
4.	розрахунок коефіцієнтів платоспроможності;
5.	розрахунок коефіцієнтів ліквідності.

Тестове завдання №23

№ відп.	<i>виділив дві великі категорії, назвавши їх «гігієнічні фактори» і «мотивація» ...</i>
1.	Елтон Мейо;
2.	Дуглас Мак Грегор;
3.	Абрахам Маслоу;
4.	Ліліан Гілбрет;
5.	Фредерік Герцберг.

Тестове завдання №24

№ відп.	<i>Оптимізацією об'єкта (чи його параметрів) називається процес вибору ...</i>
1.	прийняттого варіанта з множини допустимих;
2.	узгодженого варіанта з множини допустимих;
3.	найкращого варіанта з множини допустимих;
4.	раціонального варіанта з множини допустимих;
5.	обґрунтованого варіанта з множини допустимих;

Тестове завдання №25

№ відп.	<i>сукупність дій і рішень, що приймає керівництво, у процесі розробки специфічних стратегій, спрямованих на досягнення організацією мети це ...</i>
1.	встановлення мети;
2.	бізнес планування;
3.	стратегічне планування;
4.	суб'єктивне планування.
5.	обґрунтоване планування.

Тестове завдання №26

№ відп.	При розробці бізнес-плану у розділі «Фінансовий план» ...
1.	розробляють вартісне обґрунтування бізнес проекту;
2.	передбачають усі види ризику та розміри втрат;
3.	розробляють форму власності господарства;
4.	обґрунтовуються шляхи налагодження співпраці;
5.	розробляють все перераховане вище.

Тестове завдання №27

№ відп.	Зі збільшенням обсягу виробництва виробнича собівартість одиниці продукції ...
1.	знижується за гіперболічною залежністю;
2.	знижується за лінійною залежністю;
3.	знижується за параболічною залежністю;
4.	знижується за логарифмічною залежністю;
5.	збільшується.

Тестове завдання №28

№ відп.	Усуває невизначеність, безладдя, плутанину щодо роботи або повноважень ...
1.	демонстраційна діяльність;
2.	розподіл повноважень;
3.	організаційна діяльність;
4.	організація формувань;
5.	принципова поведінка.

Тестове завдання №29

№ відп.	Синтетичним первинним документом для аналізу роботи МТА є ...
1.	операційно технологічна карта;
2.	технологічна карта
3.	обліковий лист механізатора;
4.	план-графік механізованих робіт;
5.	бізнес-план.

Тестове завдання №30

№ відп.	процес обміну інформацією між двома або більше особами, що забезпечує їх взаєморозуміння — це: ...
1.	специфікації;
2.	презентації;
3.	комунікації;
4.	номінації;
5.	спілкування.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ВИРОБНИЧОГО МЕНЕДЖМЕНТУ»

1. Вступна частина. Назва організації, її спеціалізація, організаційно-правова форма, вищий орган управління, місце перебування, час і порядок утворення.
2. Внутрішні змінні організації:
 - а) стисло описати цілі, завдання, структуру, технології, кадри досліджуваної організації; надати схему взаємозв'язку внутрішніх змінних організації;
 - б) сформулювати місію;
 - в) сформулювати основні цілі на наступний рік;
 - г) провести аналіз посадових інструкцій або положення про структурний підрозділ (на власний вибір). Копію проаналізованого документа доцільно прикласти як додаток.
3. Зовнішнє середовище організації:
 - а) опис зовнішнього середовища організації, розподіл за видами всіх факторів прямої та непрямої дії;
 - б) ілюстрація зв'язків організації із зовнішнім середовищем: на прикладі вхідного або вихідного листа навести зв'язок із зовнішнім середовищем організації;
 - в) аналіз державного регулювання діяльності конкретної організації. Закони України; накази міністерств та інших відомств, положення та інструкції; державні установи, які здійснюють регулювання діяльності закладу.
4. Організаційна структура управління:
 - а) визначте та спроектуйте організаційну структуру управління досліджуваної організації;
 - б) проаналізуйте відповідність типу організаційної структури управління цілям і завданням організації;
 - в) вкажіть наявність ієрархічних рівнів управління;
 - г) поясніть, які існують можливості щодо удосконалення організаційної структури управління.
 - д) Аналіз планування:
 - е) наявність корпоративної стратегії;
 - ж) оперативне планування; плани одноразового використання; постійні плани; альтернативне планування;
 - з) рекомендації щодо вдосконалення системи планування в організації.
5. Керування контролюванням:
 - а) рівні контролю: операційний; фінансовий; структурний;
 - б) відповідальність за контроль;
 - в) етапи контролювання; затвердження стандартів; оцінка виконання; порівняння показників виконання зі стандартами.
 - г) Мотивація роботи працівників:
 - д) матеріальне стимулювання праці;
 - е) моральне стимулювання праці;

- ж) використання системи винагород для мотивації праці;
 - з) впровадження системи делегування повноважень.
- 6. Комунікаційний процес:**
- а) визначити джерела інформації, необхідні для прийняття управлінського рішення;
 - б) класифікувати інформацію та документацію за повними ознаками;
 - в) побудувати комунікаційні зв'язки між керівництвом організації і робочою групою з виконання прийнятого рішення;
 - г) визначити послідовність дій з організації і проведення службової наради про хід виконання визначених завдань.

Самостійна та індивідуальна робота студентів заочної форми навчання

Змістовний модуль 1. Поняття і сутність менеджменту, організація як об'єкт управління.

Тема 1. Сутність і роль управління та менеджменту

Сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, нововведення, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність. Існуючі парадигми менеджменту. Особливості менеджменту в економічно розвинених країнах: Північноамериканська модель менеджменту; західноєвропейська модель менеджменту; японська модель менеджменту. Концептуальні моделі сучасного менеджменту. Особливості становлення сучасного менеджменту в Україні. Література: основна [1-5]; додаткова [6; 7-13; 23; 30; 31; 40; 47]

Тема 2. Закони, закономірності та принципи менеджменту

Загальні принципи менеджменту: принцип наукової обґрунтованості; принцип ефективності; принцип оптимальності; принцип постійного вдосконалення процесів та методів менеджменту; принцип плановості; принцип єдності цілей; принцип цілісності системи менеджменту; принцип морального та матеріального стимулювання праці. Принцип гнучкості організаційних структур. Організаційні принципи менеджменту. Література: основна [1; 2; 3; 5]; додаткова [5; 13; 28; 35]

Тема 3. Історія розвитку менеджменту

Концепції сучасної науки менеджменту: процесний підхід; системний підхід; ситуативний підхід. Зародження та розвиток наукових досліджень менеджменту в Україні. Напрями наукового формування вітчизняної моделі менеджменту. Література: основна [1-5]; додаткова [4; 6; 9; 20; 23; 25; 26; 36]

Тема 4. Організації як об'єкти управління

Поняття організації. Сутність і основні риси формальної організації. Причини виникнення, принципи функціонування організацій. Складові категорії «організація». Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних. Зовнішнє середовище організації. Оцінка факторів зовнішнього середовища. Еволюція організації. Концепції життєвого циклу організації. Класифікація виробничо-господарських організацій. Підприємство — виробничо-правова форма виробничо-господарської організації. Види і статус підприємств в Україні. Література: основна [1-5]; додаткова [8; 13; 28; 35; 36]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Функції та методи менеджменту

Тема 5. Функції та технологія менеджменту

Управлінські процедури: вибір варіанта дій; визначення цілей; інформаційне забезпечення; аналітична діяльність; реалізація рішення; зворотний зв'язок. Особливості процесу управління: безперервність; нерівномірність; циклічність; послідовність; мінливість; стійкість. Література: основна [1; 5]; додаткова [36; 44; 46]

Тема 6. Планування як загальна функція менеджменту

Поняття місії в управлінні та класифікація цілей організації. Ієрархічна підпорядкованість, субординація цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями. Література: основна [1-5]; додаткова [5; 8; 13; 29; 31; 49]

Тема 7. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту

Характеристика основних видів організаційних структур управління. Лінійні і функціональні організаційні структури управління. Комбіновані структури управління: лінійно-функціональна; лінійно-штабна; дивізійна; матрична. Функціональний підхід до формування організаційних структур менеджменту. Цільовий підхід до формування організаційних структур. Література: основна [1-5]; додаткова [13; 15; 22; 31]

Тема 8. Мотивування як загальна функція менеджменту

Оплата праці як основний чинник мотивування продуктивності праці. Оплата праці: заробітна плата; система винагород та премій. Сучасні системи та форми стимулювання праці. Методи соціального впливу та морального стимулювання. Література: основна [1-5]; додаткова [5; 7; 11; 12; 13; 16; 22]

Тема 9. Контролювання як загальна функція менеджменту

Види управлінського контролю. Рівні операційного контролю: попередній контроль; поточний контроль; підсумковий контроль. Фінансовий контроль. Системи контролювання: внутріфірмове; незалежне; державне регулювання. Література: основна [1-3; 5]; додаткова [2; 8; 10; 11; 13; 31]

Тема 10. Регулювання як загальна функція менеджменту

Поняття регулювання та його місце в системі управління. Функція менеджменту «оперативне регулювання». Література: основна [1; 5]; додаткова [11; 15]

Тема 11. Методи менеджменту

Методи менеджменту як результат виконання функцій менеджменту. Література: основна [5]; додаткова [15]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту

Тема 12. Управлінські рішення

Поведінкові аспекти ухвалення управлінського рішення. Адміністративна модель ухвалення рішення. Політичні чинники в ухваленні рішення. Етика й ухвалення управлінського рішення. Групове ухвалення рішення в організаціях. Форми групового ухвалення рішення. Література: основна [1-3; 5]; додаткова [2; 11; 15; 49]

Тема 13. Інформація та комунікації в менеджменті

Методи вдосконалення комунікацій. Методи вдосконалення міжособистісних комунікацій. Підвищення ефективності інформаційного обліку. Література: основна [1; 3; 5]; додаткова [7; 15; 31]

Тема 14. Керівництво та лідерство

Теорії лідерства. Теорія підходу з позиції особистих якостей. Теорія поведінкового підходу. Теорія ситуаційного підходу. Особливості національних систем керівництва. Література: основна [1-5]; додаткова [21; 41; 47]

Тема 15. Менеджмент груп та команд

Міжособистісні та міжгрупові конфлікти. Природа конфліктів. Причини конфліктів. Керування конфліктами в організаціях. Контролювання конфліктів. Заохочення конфліктів. Вирішення та обмеження конфліктів. Література: основна [1; 3; 5]; додаткова [7; 10; 29]

Тема 16. Відповідальність та етика в менеджменті

Етична поведінка як сукупність вчинків і дій людей. Причини неетичної поведінки. Заходи із забезпечення етичної поведінки. Література: основна [1; 5]; додаткова [5; 16; 44].

Тема 17. Організаційний розвиток та організаційні зміни.

Моделі процесу змін: модель Луїна; поглиблений підхід до змін. Причини опору змінам. Долання опору змінам. Ефективність менеджменту організації, критерії та методи її оцінювання. Оцінювання ефективності діяльності структурних підрозділів менеджменту організацій. Література: основна [1; 5]; додаткова [7; 11].

8. Методи навчання

Реалізувати мету дисципліни «Основи виробничого менеджменту», яка спрямована на вивчення студентами сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі інженерії сільськогосподарського виробництва, розуміння концептуальних основ системного управління в інженерних службах, господарств і підприємств АПК; набуття навичок і умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища організації, прийняття адекватних управлінських рішень. можливо застосовуючи методи передачі й сприймання навчальної інформації:

1. Словесні (розповідь, бесіда, лекція);
2. Наочні (ілюстрація, демонстрація);
3. Практичні (досліди, вправи, навчально-продуктивна праця).

Логічні методи передачі і сприймання інформації:

1. Індуктивні;
2. Дедуктивні;
3. Аналітичні, синтетичні, аналітико-синтетичні.

Методи стимулювання самостійного мислення:

1. Репродуктивні;
2. Проблемно-пошукові;
3. Особистісно-розвивальні.

Методи самостійної роботи:

1. Робота з навчально-науковою книгою, самостійна письмова робота, лабораторна робота;
2. Робота під керівництвом викладача, включаючи й роботу з лабораторним обладнанням;
3. Самостійна робота студентів (в інтернеті, з книгою, письмова, лабораторна, виконання індивідуальних завдань).

При проведенні лекцій лектор використовує презентації, деякі з них можна побачити на сторінці дисципліни «Основи виробничого менеджменту» в системі Moodle.

9. Методи контролю

Контроль знань студентів реалізується за рахунок виконання ними модульних робіт та проведення підсумкового тестового контролю.

Форми проведення проміжної атестації засвоєння програмного матеріалу змістового модуля розробляється лектором дисципліни і затверджується кафедрою у вигляді:

- тестування;
- письмової контрольної роботи.

Контрольна робота з дисципліни «Основи виробничого менеджменту» виконується відповідно до навчального плану зі спеціальності 208 – Агроінженерія

Головною метою контрольної роботи є контроль професійно-орієнтованих знань з дисципліни «Основи виробничого менеджменту», набутих під час самостійного опрацювання літератури та нормативно-правових актів, аналізу діяльності організації, в якій працює студент-заочник. Це має максимально наблизити теоретичний курс до практичної діяльності, що є особливо важливим для працюючих студентів.

З питань виконання та оформлення контрольної роботи передбачене індивідуальне консультування, яке можна отримати у викладача на кафедрі технічного сервісу та інженерного менеджменту відповідно до графіка консультацій або за телефоном 527-88-53.

Загальні вимоги. Контрольну роботу слід виконувати на аркушах паперу А4 державною мовою. Сторінки необхідно пронумерувати.

Завдання виконується на основі аналізу діяльності організації, в якій працює студент.

Оцінювання виконання завдань. Під час перевірки контрольної роботи викладач особливу увагу звертатиме на те, як студент розуміє зміст навчальної дисципліни «Основи виробничого менеджменту», його здатність пов'язати категорії і теорії навчальної дисципліни з реаліями конкретної організації, підприємства чи установи, а також уміння систематизувати матеріал та чітко викладати власні думки. Серед зазначених критеріїв оцінювання найважливішим є здатність до практичного застосування знань в конкретних ситуаціях.

Перевіряючи якість виконання індивідуального завдання контрольної роботи, викладач оцінюватиме зміст й оформлення роботи за наступними критеріями:

- 1) ґрунтовність відповіді на поставлені запитання, яка свідчить про рівень опанування теоретичним матеріалом;
- 2) розуміння категорій навчальної дисципліни «Основи виробничого менеджменту», що виявляються у власному викладенні матеріалу, а також у відповідно підібраних прикладах з діяльності організації;
- 3) уміння коментувати наведені ілюстрації (або реальні документи установ чи організацій);
- 4) оформлення роботи (структура, заголовки, посилання тощо).

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України від 20.02.2015 р. протокол №6 з табл. 1.

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 – 89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 – 81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 – 73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35 – 59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01 – 34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$

Шкала оцінювання рейтингу студента (слухача) під час поточного тестування та самостійної роботи

Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2							Підсумковий тест (залік)	Сума
T1	T2	Тест	Сума	T3	T4	T5	T6	T7	Тест	Сума		
35	35	30	100	14	14	14	14	14	30	100	30	100

Примітка:

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

11. Методичне забезпечення

1. Мельник І.І., Бондар С.М. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять із дисципліни «Основи інженерного менеджменту». Ніжин.: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2012 – 80 с.: іл.
2. Кузьмін О.Є, Мельник О.Г. Основи менеджменту: Підручник. — К.: Академвидав, 2003. — 416 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Гріффін Р., Яцура В. Основи менеджменту: Підручник / Наук. ред. В. Яцура, Д. Олесевич. — Львів: БаК, 2001. — 624 с.
2. Завадський Й. С. Менеджмент — 2-ге вид. — К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, Т.1. — 542 с.
3. Сладкевич В. П., Чернявский А. Д. Современный менеджмент (в схемах): Опорный конспект лекций. — К.: МАУП, 2003. — 152 с.
4. Хміль Ф. І. Основи менеджменту: Підручник. — К.: Академвидав, 2003. — 608 с.
5. Калетнік Г.М., Мельник І.І., Бондар С.М та ін., всього 5 осіб. Інженерний менеджмент. Навчальний посібник. Затверджено Міністерством аграрної політики України як навчальний посібник. (лист № 18 22 13/923 від 28.12.09 р.) Вінниця: ПП РВВ ВНАУ-ПП Балюк., 2010. – 318 с.: іл. 318/96

Допоміжна

1. Абчук В. А. Азбука менеджмента. — СПб.: Союз, 1998. — 272 с.
2. Азбука менеджмента: Учеб.-метод. пособие: В 2 кн. — Ужгород: Закарпатская шк. менеджеров, 1995. — Кн. 1. — 397 с.
3. Азбука менеджмента: Учеб.-метод. пособие: В 2 кн. — Ужгород: Закарпатская шк. менеджеров, 1995. — Кн.2. — 385 с.

4. Аникин Б. А. Высший менеджмент для руководителя: Учеб. пособие. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 136 с.
5. Бодди Д., Пэйтон Р. Основы менеджмента / Под ред. Ю. Н. Каптуревского: Пер. с англ. — СПб.: Питер, 1999. — 816 с.
6. Будзан Б. Менеджмент в Україні: сучасність і перспективи. — К.: Основи, 2001. — 349 с.
7. Бусыгин А. В. Эффективный менеджмент: Учебник. — М.: Финпресс, 2000. — 1056 с.
8. Вершигора Е. Е. Менеджмент: Учеб. пособие. — М.: ИНФРА-М, 1999. — 256 с.
9. Вейл Н. Искусство менеджмента. Новые идеи для мира хаотических перемен. — М.: Новости, 1993. — 244 с.
10. Веснин В. Р. Основы менеджмента: Учебник. — 2-е изд. — М.: Ин-т международного права и экономики; ТРИАДА, — 384 с.
11. Виханский О. С., Наумов А. И. Менеджмент: Учебник. — 3-е изд. — М.: Гардарики, 1998. — 528 с.
12. Галькович Р. С., Набоков В. И. Основы менеджмента. — М.: ИНФРА-М, 1998. — 189 с.
13. Герчикова И. Н. Менеджмент: Учебник = Management: Text-book. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Банки и биржи; ЮНИТИ, 1997. — 501 с.
14. Гительман Л. Д. Преобразующий менеджмент: Лидерам реорганизации и консультантам по управлению: Учеб. пособие. — М.: Дело, 1999. — 496 с.
15. Глухов В. В. Менеджмент: Учебник. — СПб.: Спец. лит., 700 с.
16. Дафт Р. Л. Менеджмент = Management. — СПб.: Питер, 832 с.
17. Друкер П. Ф. Задачи менеджмента в XXI веке: Пер. с англ.: Учеб. пособие. — М.: Вильямс, 2000. — 272 с.
18. Друкер П. Ф. Практика менеджмента: Пер. с англ.: Учеб. пособие. — М.: Вильямс, 2000. — 398 с.
19. Друкер П. Ф. Эффективное управление. Экономические задачи и оптимальные решения. — М.: Фаир-Пресс, 1998. — 288 с.

20. Дункан Д. У. Основопологающие идеи в менеджменте: уроки основоположников. — М.: БЕК, 1995. — 486 с.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuu.gov.ua/>
2. <http://www.management.com.ua/>
3. <http://www.management.com.ua/glossary/>
4. <http://www.management.com.ua/books/?topic=10>
5. http://www.management.com.ua/links/links.php?topic_id=11
6. http://www.management.com.ua/links/links.php?topic_id=19

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Основи виробничого менеджменту»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	208 Агроінженерія
Освітня програма	Агроінженерія
Рік навчання, семестр	четвертий, другий
Форма навчання	денна
Кількість кредитів ЄКТС	3
Мова викладання	українська

Лектор курсу

Шимко Любов Сергіївна

Контактна інформація лектора (e-mail)

shymko@nubip.edu.ua

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=929>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Курс дисципліни «Основи виробничого менеджменту» для студентів інженерних спеціальностей ґрунтується на трьох основних елементах:

- управлінських аспектах фундаментальних суспільних наук, у межах яких досліджуються проблеми управління виробництвом (економічна теорія, філософія, макроекономіка), а також наук, що досліджують загальні закони управління;
- конкретних науках про окремі сторони і функції управління (економіка підприємств, комерційна діяльність, маркетинг та ін.);
- теорії інженерного менеджменту, яка досліджує власні закономірності управління діяльністю інженерно-технічної служби села і аграрних сервісних підприємств (машиновикористання, машинозабезпечення, технічний сервіс та ін.).

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
другий семестр				
Модуль 1				
Поняття і сутність менеджменту, організація як об'єкт управління				
Тема 1. Сутність і роль управління та менеджменту.	Лекції – 1 год. Практичні роботи – 4 год. Самостійна робота	Розуміти сутність категорій «управління» та «менеджмент».	Виконання індивідуальних практичних завдань із	10

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Закони, закономірності та принципи менеджменту. Історія розвитку менеджменту	– 8 год.	Вирізняти предмет менеджменту. Виокремлювати ключові фігури ринкової економіки. Розуміти призначення інструментів менеджменту: ієрархія; організаційна культура; ринок. Виокремлювати сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, нововведення, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність. Знати особливості становлення сучасного менеджменту в Україні.	дисципліни «Основи виробничого менеджменту»	
Тема 2. Організації як об'єкти управління. Управлінські рішення. Керівництво та лідерство.	Лекції – 2 год. Практичні роботи – 4 год. Самостійна робота – 7 год.	Засвоїти основи теорії організації. Розуміти сутність і основні риси формальної організації. Вирізняти причини виникнення, та принципи функціонування організацій. Складові категорії «організація». Знати класифікацію виробничо-господарських організацій.	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи виробничого менеджменту»	10
Модуль 2 Функції та методи менеджменту				
Тема 3. Функції та технологія менеджменту. Планування як загальна функція менеджменту.	Лекції – 2 год. Практичні роботи – 4 год. Самостійна робота – 8 год.	Знати сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їх взаємозв'язок. Класифікація планів організації. Етапи процесу планування: визначення місій та цілей; оцінка сильних і слабких сторін організації; розроблення стратегії.	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи виробничого менеджменту»	10

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
		Базові стратегії. Економіко-організаційний зміст оперативного планування. Загальна характеристика бізнес-планування. Поняття місії в управлінні та класифікація цілей організації. Ієрархічна підпорядкованість, субординація цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями.		
Тема 4. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту.	Лекції – 2 год. Практичні роботи – 4 год. Самостійна робота – 7 год.	Розуміти сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління. Вирізняти поняття та складові організаційної діяльності. Командний ланцюжок. Владні повноваження, обов'язки, відповідальність. Норма керованості. Централізація та децентралізація. Процес делегування повноважень та відповідальності. Знати поняття: департаменталізація: функціональна; продуктова; географічна; за процесами; за клієнтами. Команди з перехресними функціями. Аналізувати взаємодію та взаємовплив структур організації. Сутність організаційної структури управління та її роль в досягненні	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи виробничого менеджменту»	10

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
		мети. Елементи структури. Характеризувати основні види організаційних структур управління. Лінійні і функціональні організаційні структури управління. Комбіновані структури управління: лінійно-функціональна; лінійно-штабна; дивізійна; матрична. Функціональний підхід до формування організаційних структур менеджменту. Цільовий підхід до формування організаційних структур.		
Тема 5. Мотивування як загальна функція менеджменту	Лекції – 2 год. Практичні роботи – 4 год. Самостійна робота – 7 год.	Розуміти поняття мотивування як функції менеджменту. Знати теорії мотивування: теорії змісту (теорія потреб А. Маслоу, двочинникова теорія Ф. Герцберга, теорії Х та Y Д.Мак-Грегора) та теорії процесів (теорія очікувань, теорія справедливості, теорія визначення цілей). Володіти мотиваційними засоби менеджера. Аналізувати сучасні системи та форми стимулювання праці. Розрізняти методи соціального впливу та морального стимулювання.	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи виробничого менеджменту»	10
Тема 6.	Лекції – 2 год.	Читко розуміти	Виконання	10

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Контролювання та регулювання як загальні функції менеджменту	Практичні роботи – 3 год. Самостійна робота – 7 год.	поняття контролю та його місце в системі управління. Формулювати завдання контролю: пристосування до зміни середовища; обмеження нагромадження помилок; додання складних організаційних проблем; мінімізація витрат. Виокремлювати типи контролю: сфери контролю; рівні контролю; відповідальність за контроль. Знати етапи контролювання: затвердження стандартів; оцінка виконання; порівняння показників виконання за стандартами; коригування. Види управлінського контролю. Рівні операційного контролю: попередній контроль; поточний контроль; підсумковий контроль. Фінансовий контроль. Системи контролювання: внутріфірмове; незалежне; державне регулювання.	індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи виробничого менеджменту»	
Тема 7. Методи менеджменту	Лекції – 2 год. Практичні роботи – 3 год. Самостійна робота – 7 год.	Розуміти загальні особливості методів менеджменту. Вміти класифікувати методи менеджменту. Розуміти взаємозв'язок функцій та методів менеджменту. Знати економічні методи	Виконання індивідуальних практичних завдань із дисципліни «Основи виробничого менеджменту»	10

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
		менеджменту. Організаційно- розпорядчі методи менеджменту. Соціально- психологічні методи менеджменту. Методи менеджменту як результат виконання функцій менеджменту.		
Всього за 2 семестр				70
Залік				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Розрахункові роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин.
Політика щодо академічної добросовісності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Розрахункові роботи, індивідуальні завдання повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано